

Congresprogramma 2021 'In beeld'

OC-gebruik(ers) in de maatschappij, zorg en het onderwijs

	Plenair 9:00		Zorg	Onderwijs	Maatschappij	Thuis
7 Oktober	Lancering film "Het succes van OC" en introductie op het thema Voorleespakket 2021	10:00	AAC use in adults. (OC gebruik door volwassenen) Jaqui Mills live uit Australia.	OC voor iedereen - bouwen aan een zichtbare OC cultuur binnen de schoolomgeving Barbara van 't Westende - AssistiveWare	OC gebruik bij doofblindheid Trees van Nunen, Petra Hagen-Geerts & ervaringsdeskundige	Initiatief leren nemen met inzet van OC. Rylana van der Kruijs
		11:00	O.C door de dag heen. Hoe haal je het maximale uit jezelf? Elwin van Middeldorp - Tobii Dynavox	Leespraat Heidi van Ginkel	Video interactie begeleiding bij OC Anneke Westhof	OC-gebruik in een tweetalig gezin. Judith Stoep -Expertisecentrum Nederlands.
		12:00	Netwerken Leer elkaar kennen en wissel kennis uit! Topics worden aangedragen door ISAAC-NF		Vraag het een OC gebruiker! Loek Bolhaar & Nathalie Versteegen, OC gebruikers.	
8 Oktober	Samenspeelbelofte & pictoborden. Samenwerking met Het Gehandicapte Kind.	10:00	OC-gebruikers in beeld met een communicatiepaspoort Hanneke van Bakel Rachel Terneusen-van Balkom(stichting Milo)	Descriptive Teaching Gail van Tatenhoven. (opname)	Vriendjes maken en samen spelen Ouder & de OC specialisten	Spelen met letters rdgKompagne
		11:00	KLIN© klas de Walvissen: Interprofessionale samenwerking tussen ouders, onderwijs, revalidatie en zorg Ouders, Klimmendaal, Lichtenbeek & Stichting Milo.	Netwerken Leer elkaar kennen en wissel kennis uit! Topics worden aangedragen door ISAAC-NF	OC gebruikers brengen het in beeld! Cam on wheels crew	De hele dag OC!? Leonieke Wiertz & Hanneke van Bakel (ISAAC-NF)
		12:00	Woordvoorspelling op basis van je locatie. Quo Vadis	Spelling 2 Communicate Elizabeth Vosseller live uit Florida	Inzet spraakcomputer door de ogen van de gebruiker KMD	Inclusie en OC bij autisme Ministerie van VWS & ISAAC-NF

(onder voorbehoud van wijzigingen)

Inhoud van de Webinars

7 Oktober:

AAC use in adults (OC gebruik bij volwassenen) – Jacqui Mills

Jacqui Mills heeft al ruim 10 jaar ervaring in het begeleiden van individuen en groepen volwassenen die gebruik maken van ondersteunde communicatie in Australië. Zij zal ons meenemen in haar ervaringen en adviezen.

OC voor iedereen – bouwen aan een zichtbare OC cultuur binnen de schoolomgeving – Barbara van 't Westende (AssistiveWare)

De tijden veranderen...Sinds corona maakt de hele wereld een verschuiving binnen de cultuur rondom Ondersteunde Communicatie (OC). Het motto wordt steeds meer: OC voor iedereen, OC overal. Ook in de schoolomgeving zien we meer ruimte ontstaan voor deze OC cultuur. In de praktijk zien we dat teams hier vaak mee worstelen en dat het daadwerkelijk bouwen van deze OC cultuur nog niet zo eenvoudig is. Hoe zorgen we voor een stabiel OC-team? Hoe maken we OC nog meer zichtbaar?

Neem deel aan deze workshop om te leren hoe je een OC cultuur kunt bouwen in een schoolomgeving. Hoe cultuur en mentaliteit ten goede kunnen veranderen. Dat alle leerlingen, ongeacht leeftijd, diagnose of vaardigheden, baat kunnen hebben bij OC als dit ingebed is in de omgeving, het curriculum en het leerproces.

Deze workshop laat zien hoe we schoolteams kunnen motiveren een (andere) cultuur en mindset te creëren rondom OC.

OC gebruik bij doofblindheid – Trees van Nunen & Petra Hagen – Geerts (Koninklijke Kentalis/ISAAC-NF) & een ervaringsdeskundige

De combinatie van een beperking in horen én zien noemen we doofblindheid. Dit kan aangeboren zijn of verworven en komt ook steeds meer voor nu mensen ouder worden. Wat is de impact en hoe beïnvloedt het je communicatie? Voor personen die slecht horen én slecht zien is het volgen van de omgeving niet vanzelfsprekend. Hoe kun je informatie met elkaar uitwisselen wat gewoonlijk door te luisteren en kijken gebeurt? Wat kun je als persoon zelf en wat kan de omgeving doen?

Bovenstaande vragen zullen tijdens dit webinar aan de orde komen.

Initiatief leren nemen met inzet van OC - Rylana van de Kruijs (Crea coaching)

Hoe kun je op een creatieve manier OC inzetten om initiatieven uit te lokken? Bij het inzetten van OC is het belangrijk om de ander betrokken te laten zijn en het gevoel van regie te laten ervaren. In contact raken met elkaar en afstemmen alvorens een gesprek te kunnen voeren. Het zijn soms zaken waar we niet lang genoeg bij stil staan, maar het opdoen van succeservaringen binnen de communicatie zit soms in een eenvoudig, creatief klein hoekje!

Kijk en beleef mee hoe Rylana dit in de praktijk brengt en laat je inspireren.

OC door de dag heen. Hoe haal je het maximale uit jezelf? – Elwin van Middeldorp (Tobii Dynavox)

Hoe kan ondersteunende communicatie, door de dag heen gebruikt worden. Kan gedragsondersteuning in TD Snap Core First je helpen bij het opstaan? Kan je ook buitenshuis gebruik maken van oogbesturing om deel te nemen aan een gesprek?

....

Aan de hand van praktische voorbeelden komen situaties uit het dagelijks leven aan bod. Hierbij staat het participeren in het dagelijks leven centraal.

Leespraat – Heidi van Ginkel & ervaringsdeskundige

Deze lezing behandelt het hoe en waarom van de methode Leespraat, evenals de drie pijlers waarop het programma rust: een visueel-analytische route naar betekenisvol lezen. Leespraat begint vanuit het globaal herkennen van woorden uit de dagelijkse communicatie van het kind. Van daaruit ontwikkelt het kind in stapjes de vaardigheid om woorden visueel te analyseren. Leespraat is een holistische methode, waarin het leren lezen hand in hand gaat met het leren praten en communiceren, het ontwikkelen van sociaal gedrag en begrip van emoties, het uitbreiden van de passieve woordenschat en de kennis van de wereld, en vaardigheden op het gebied van zelfredzaamheid, planning en zelfstandigheid. Ook worden er praktische voorbeelden gegeven en wordt er een filmfragment van OC-gebruiker, Vincent van der Meer, getoond die met leespraat werkt.

Video interactie begeleiding bij OC – Anneke Westhof

Inzetten van video interactie begeleiding bij het in kaart brengen van de communicatie en implementeren van OC.

De methodiek Video Interactie Begeleiding verbetert het contact en de afstemming tussen opvoeders en kinderen, tussen hulpverleners en cliënten en tussen professionele begeleiders onderling. Via Video Interactie Begeleiding ontdekken cliënten, ouders en professionals waar hun krachten, maar ook hun beperkingen liggen en waar zij nog leerpunten hebben. Het helpt dus ook om te leren kijken naar de communicatie en het bepalen van strategieën om een communicatie ondersteunend hulpmiddel in te zetten.

OC gebruik in een meertalig gezin – Judith Stoep (Expertisecentrum Nederlands)

Veel kinderen groeien op in een gezin waar meerdere talen wordt gesproken. Hoe ga je hiermee om bij kinderen die (leren) communiceren met OC? Hoe richt je je OC middel in en modelleer je in één of meerdere talen? Judith Stoep neemt ons mee in de beantwoording van deze vragen.

Vraag het een OC gebruiker! – Loek Bolhaar en Nathalie Verstegen

Loek Bolhaar laat in een vlog zien hoe we de maatschappij toegankelijker kunnen maken voor OC gebruikers. Daarna beantwoordt Nathalie Verstegen live vragen over dit onderwerp in een Q&A sessie. Beide maken gebruik van een oogbestuurde spraakcomputer.

Nathalie Verstegen: [Nathalie Verstegen over ogen in beweging - YouTube](#)

Loek Bolhaar : [Loek Bolhaar - Ondersteunende communicatie - YouTube](#)

8 Oktober

OC-gebruiker in beeld met een communicatiepaspoort - Hanneke van Bakel en Rachel Terneuzen-van Balkom (stichting Milo)

Het idee achter het communicatiepaspoort is dat je samen met een communicatief meervoudig beperkte cliënt (kind, jongere of volwassene) een persoonlijk document maakt. Geheel op eigen wijze, passend bij de cliënt. Het moet toegankelijk zijn voor zowel de cliënt als de omgeving. Het communicatiepaspoort vormt een ideaal opstapje voor cliënten om in gesprek te komen met anderen en geeft gesprekspartners een aanleiding om eenvoudiger met hen in gesprek te geraken. Vorm, inhoud en gebruik zijn niet standaard! Het communicatiepaspoort kan variëren van een zelf geschilderd of getekend document, een met foto's, picto's, tekeningen beplakt 'mood-board', een traditioneel notitieboekje met pictogrammen of tekst, een symbolenkaart op het rolstoelblad, een set themakaarten in de vorm van een sleutelhanger, een digitale fotolijstje met foto's of videoclip op bijvoorbeeld een tablet of spraakcomputer.

Descriptive Teaching - Gail van Tatenhoven (Engels)

We willen dat OC- gebruikers toegang hebben tot een breed scala aan woorden in hun hulpmiddel, zodat hun communicatie niet wordt geremd en hun leren niet wordt beïnvloed. OC-gebruikers kunnen gedurende het schooljaar verschillende nieuwe termen tegenkomen, maar het programmeren van alle inhoudswoordenschat in hun OC-hulpmiddel kan een uitdaging zijn. Het beschrijvende model van lesgeven, uitgevonden door Gail Tatenhove, biedt leraren een manier om klassikaal onderwijs te geven op een manier die het gebruik van kernwoordenschat mogelijk maakt die al aanwezig is op het totaal vocabulaire van een communicatie ondersteunend hulpmiddel.

Deze zal een streaming zijn van een voor ons opgenomen Webinar, waarbij wel live vragen gesteld kunnen worden over het onderwerp.

Vriendjes maken en samen spelen – Iris van der Meer, Ernie van Engelshoven en Janine Versteeg en Iris van de Meer (ouder & OC specialisten)

Deze Webinar zal een inspiratiesessie worden over Samen spelen. Waar kun je aan denken bij het organiseren van samen spelen. Er worden voorbeelden gegeven van spel en communicatie tussen OC gebruikers en zusjes, broertjes en andere buurtkinderen of speeltuin kameraden.

Spelen met letters – Sandra van der Ende en Fraukje Tuinstra (rdgKompagne)

Bij de term 'geletterdheid' denken we al snel aan technisch (leren) lezen en schrijven. En misschien denk je ook 'Dat is voor mijn kind of cliënt niet weggelegd'. Maar door toch spelenderwijs de allereerste stapjes te zetten, kun je de communicatiemogelijkheden van een kind al drastisch vergroten. En dat is niet moeilijk! Bij sprekende kinderen doen we dat onbewust; vaak hebben we niet eens door dat we werken aan geletterdheid. In deze webinar laten we zien hoe je datzelfde kunt doen met kinderen die niet spreken en gebruik maken van OC.

Doe met ons mee en ontdek hoe je beginnende geletterdheid al op jonge leeftijd kan stimuleren, door interactief voorlezen, samen boekjes ontdekken, spelenderwijs letters herkennen, etc.. En natuurlijk laten we ook zien hoe je daarbij de verschillende vocabulaires en communicatiesoftware kan inzetten.

KLIN© klas de Walvissen: Interprofessionale samenwerking tussen ouders, onderwijs, revalidatie en zorg -(Klimmendaal/Lichtenbeek en Stichting Milo)

In januari 2021 is in Arnhem gestart met een OC-klas gebaseerd op de KLIN© werkwijze. Het is een samenwerking tussen ouders, Lichtenbeek (speciaal onderwijs), Klimmendaal (revalidatie) en Stichting Milo (gehandicaptenzorg). Tijdens deze presentatie delen we graag informatie over de OC-aanpak in de klas en geven we inzicht in de resultaten: kinderen ontwikkelen zich rap, zowel op communicatie en taaldoelen als op andere onderwijsdoelen

OC gebruikers brengen het in beeld! – Cam on Wheels (www.camonwheels.nl)

Studio Cam on Wheels is een jongeren filmproductiehuis van Stichting Com in Beeld. Bij Cam on Wheels voeren jongeren met en zonder beperking, met en onder OC, samen professionele filmproducties uit onder begeleiding van professionele filmmakers. Het idee van Cam on Wheels is gebaseerd op de methode Film als Ondersteunde Communicatie. Middels de inzet van (zelfgemaakte) kan je de communicatie verbeteren, als bijvoorbeeld spraak een uitdaging is. Door de communicatie te verbeteren, kan de maatschappelijke participatie verbeteren. Film maken heel toegankelijk, ook als je een lichamelijke en/of verstandelijke beperking hebt.

Het proces van film-maken bij Cam on Wheels is volledig inclusief. Er is geen onderscheid tussen jongeren met en zonder beperking, en ze hebben één gemeenschappelijk doel; de film moet af. Cam on Wheels/stichting Com in Beeld, is gelieerd aan de Radboud Universiteit Nijmegen, Roessingh revalidatie, en werkt nauw samen met Stichting BOOR en Grafisch Lyceum Rotterdam. De crew van Cam on Wheels biedt naast het maken van producties, digitaal-beeldgeletterd en AV-media-onderwijs op het (speciaal) onderwijs van Stichting BOOR (SO/VSO) en faciliteert in de drie uitstromen vervolgonderwijs, arbeid en dagbesteding. Middels de samenwerking met GLR (VMBO-GLR), stromen VSO-vmbo door naar het MBO-AV-specialisme.

Simpel gezegd: "Film maken is leuk en handig!". Beeld en Woord zoals in vlog, is een ideale manier om iets te communiceren.

De hele dag OC!? – Leonieke Wiertz en Hanneke van Bakel (ISAAC-NF)

Om een communicatie ondersteunend hulpmiddel te leren gebruiken is het voor de OC-gebruiker van belang dat de omgeving op zoveel mogelijk plekken en tijden blijven modelleren. Dat horen we, weten we en we voelen dat het moet, maar blijkt in de praktijk een stuk lastiger! De theorie VS de praktijk! Alle adviezen die je krijgt als netwerk van een OC gebruiker, je probeert het, maar het lukt niet altijd en roept soms vragen en weerstand op. Vanuit (goed bedoelde) adviezen van een professional gaan we de discussie aan met de (welwillende) ouder en onderzoeken we of we er samen uitkomen... of niet!

We proberen je daarnaast ook nog inspiratie te geven om het laagdrempelig in te zetten in het dagelijkse leven en het op een leuke manier aan te bieden. Er is ruimte om met elkaar het gesprek aan te gaan en vragen te stellen.

Woordvoorspelling op basis van je locatie – Quo Vadis

Wat je wilt zeggen kan sterk afhankelijk zijn van waar je bent. Neem bijvoorbeeld het woord 'koffie'. Ben je in een restaurant, dan wil je waarschijnlijk een kop koffie bestellen. Ben je in de supermarkt, dan wil je weten waar de koffie ligt. Ben je thuis, dan wil je iemand een kop koffie aanbieden. Grid 3 gebruikt je locatie om zinsdelen voor te stellen, zodat je snel om de rekening kunt vragen in een restaurant of bij de bakker om een gesneden wit kunt vragen.

Inzet spraakcomputer door de ogen van de gebruiker

In onze workshop zullen Marla Boendermaker (moeder van Yasin met een KMD oogbediening) en Fatih Demirbas (gebruiker van een KMD Infinity) aan het woord komen waarin gebruik, begeleiding, ontwikkeling, samenwerking en begeleiding van leverancier en ervaringen gedeeld worden. Marla kan als geen ander de jarenlange zoektocht naar de ideale spraakcomputer beschrijven. Waarbij Fatih juist kan aangeven welke meerwaarde de spraakcomputer in zijn leven heeft.

Spelling 2 Communicate – Elisabeth Vosseller (Engels)

Met 26 symbolen precies dat kunnen zeggen wat je wilt, hoe fijn is dat! Elisabeth Vossler ontwikkelde “Spelling to communicate” (S2C) is een vorm van ondersteunende technologie die personen ondersteunt die niet-sprekend of onbetrouwbaar spreken. S2C leert doelgerichte motorische vaardigheden om letters aan te wijzen om te spellen als een betrouwbare vorm van communicatie. Huidig onderzoek (Torres, 2019) suggereert dat mensen met autisme en andere sensorische motorische verschillen inefficiënte motorische en sensorische feedback hebben om hun hersenen en lichaam te coördineren om op een doelgerichte manier samen te werken. We noemen dit de "hersenen-lichaam-disconnect". Door de inzet van S2C bouwen ze nieuwe motorische paden tussen de hersenen en het lichaam. Als gevolg hiervan verbeteren de doelgerichte motorische vaardigheden en gaan individuen over van wijzen naar letters naar typen op het toetsenbord.

[Elisabeth Vosseller – Growing Kids Therapy Center](#)

Inclusie & Ondersteunde communicatie bij mensen met autisme – ISAAC-NF

Veel mensen met autisme kunnen niet goed (genoeg) spreken. Dit wordt, onterecht, gezien als onderdeel van hun autisme. De classificatie “autisme” wordt daarmee als verklaring gebruikt voor de beperkte communicatie. Deze hardnekkige mythe zorgt voor een beperkt aanbod aan OC voor deze doelgroep, met alle gevolgen voor communicatieve en cognitieve ontwikkelen. Hun verstandelijke vermogens worden mede hierdoor vaak te laag inschat. Dit alles heeft een grote invloed op de inclusie van mensen met autisme in de maatschappij. In dit webinar bespreken en onderzoeken we hoe dit anders moet en kan.